వార్ధక్యంలో....

[కథానిక]

శ్రీ గోళ్లమూడి లక్ష్మీనారాయణ

"పద్మయ్యతాతో! నీ పడ్డ చచ్చింది!"

—పద్మయ్య బుర్ర తింటూండగా అతని కర్ణకవాటాలను బ్రద్దలుచేశాయి ఆ మాటలు. అతని తలపై పిడుగు పడ్డట్లయింది.

ఎంగిలి చేత్తోనే వణుకుతూ పరుగెత్తుకొని లోగిల్లోకి వచ్చాడు పద్మయ్య. శరీరం యావత్తూ చెమటపట్టింది. ఆతురతా, భయమూ అతని ముడతలు పడ్డ ముఖంలో మూర్తీభవించాయి. అన్నిదిక్కులా పద్మయ్య నిశితదృష్టి పరపాడు.

ఎవరో కుర్రాడు; వెనక్కి అతని కొడుకు భాగంవైపు భయంతో తిరిగిచూస్తూ వాకిట్లోంచి లేడిలా చెంగున గెంతాడు. కుర్రాడు చూసినవైపే దృక్కులు సారించాడు పద్మయ్య......కొడుకు తారకయ్య ఏదో ఘనకార్యం చేసి విజయంపొందిన వీరుడిలాగా గట్టిగా నిశ్వసించి, బుసలుకొట్టే పాము పడగలా తల ఊపుతున్నాడు.

తారకయ్యకాళ్ళదగ్గిరే పద్మయ్యచూడిగేద అడ్డంగా పడిఉన్నది. నోట్లోంచి నురుగులు కక్కుతున్నది; చెమటపట్టింది. ఇహ శాశ్వతంగా లేవలేనట్లు నిట్టూరుస్తున్నది. పద్మయ్యవంక, తల నేలకు వాల్చి అమితదైన్యంగా గుండెను పొడిచేసేట్లు చూస్తున్నది.

పద్మయ్యకు పరిస్థితి అవగాహన అయింది; కాని కారణం తెలియలేదు. రేపో, మాపో సలక్షణంగా ఈనుతుం దనుకున్న పడ్డకు ఇట్లాంటి దుర్గతి పడుతుందని తను అనుకోలేదు కలలోనైనా. ఏమి పాపం చేసిందనీ, ఎవరికి అపకారం తలపెట్టిందనీ ఈ గేదకీ దుస్థితి కలిగింది? 'మిమ్మల్ని ఇంతకాలం నమ్మి సాయంచేసినందుకు మీరు చూపే ప్రతిఫలమిదేనా?' అని గేద నిస్పృహ చెందుతున్నట్లుగా పద్మయ్యకు అనిపించింది. పద్మయ్యహృదయం కరిగింది. అతని కళ్లు కన్నీటిస్నానం చేశాయి.

ఆ ప్రియమైన ప్రాణిపైనుండి తనను సర్వదా ద్వేషించే తారకయ్యవంక దృష్టి మందంగా మరల్చాడు.

"తారకయ్యా!" గంభీరంగా అన్నాడు—"నీ కాఠిన్యమంతా నోరులేని ఈ చూడిగేద మీదటరా!"

తారకయ్య రొమ్ము విరిచాడు. అతని ఇంటివైపు మొగంపెట్టి, విసురుగా, రోకలిలా ఉన్న చేతిలోని దుడ్డుకర్రను మూలకు విసిరాడు. జవాబు అదే! కారణం? తారకయ్య తండ్రితో ముఖాముఖి మాట్లాడి ఎన్ని వేసవులు గడిచాయో?

ఇంతలోనే గోడచాటునుండి పద్మయ్యకోడలు చంద్రమ్మ తుపానులా వచ్చింది.

"కొడుక్కి వాతలు పెత్తే లేదుగాని; గొడ్డుని కాస్త అదిలిస్తే వచ్చిందేం?"—చేతులు చాపుతూ, దీర్ఘాలు తీస్తూ అన్నది.

"ముసలాడు మూలుగుతూ పడుండక పెద్ద మొనగాడల్లే బయలుదేరాడు"—పదేళ్ల మనమడు జలజలా వడగళ్ళు వర్షించినట్లు వాగేసి తల్లిచాటుకి వెళ్ళాడు.

"నీకన్నా కర్కోటకుడు కాడులే ఈ తారకయ్య" సరిగ్గా అదేవిధంగా నిల్చుని ఎడంచేయిబొటనవ్రేలుగుండెకి చూపుకుంటూ అన్నాడు తారకయ్య.

ఉరుములు, వర్షము, పిడుగూఅయినాక శరత్కాలమేఘం మెల్లిగా మెదిలింది.

చంద్రమ్మ ఆవిధంగా అనటం ఇది మొదటితడవ కాదని పద్మయ్యకి తెలుసు. నక్షత్రాలైనా లెక్క వేయ వచ్చేమోగాని, తారకయ్య పద్మయ్యని ఎన్నిసార్లు 'కర్కోటకుడు'అని అన్నాడో అతనికే తెలియదు! పోతే క్రూరజంతువుగర్భాన సాధువు పుట్టుందా? తల్లిదండ్రుల తర్ఫీదే కొడుక్కి. అతని కడుపునంటే తారకయ్య చెడపుట్టాడుకాని అందరికీ అట్టా పుట్తారా?

కొడుక్కి వాతలు పెట్టాడని చంద్రమ్మ పద్మయ్యని ఘాటుగా దెప్పింది. ఆ దెప్పటం నిన్నామొన్నటి విషయాన్ని పురస్కరించుకొని కాదు. ఆ కథ తారకయ్యచిన్ననాటి సంగతి...

...మునసబుగారి లేగదూడకు కట్టిన అద్దాలు తాపిన మువ్వలపట్టెడ తీసుకొచ్చి గాదెలో కూరాడు తారకయ్య. పట్టెడ విప్పుతుండంగా చూసిన కుర్రాడొకడు మునసబుకు చెప్పాడా విషయం. మునసబు వచ్చి పద్మయ్యకు చెప్తే, పద్మయ్య కొడుకుపైన సామదానోపాయాలు ఉపయోగించాడుకాని అసలు విషయం బయటపడలేదు. ఇహ చేసేది లేక సూది కాల్చి తారకయ్యముంజేతులకు వాతలు పెట్టి, కొడుకుమంకు పట్టు వదల్చాడు. మచ్చుమాత్రంగానైనా లేని ఆ వాతలను గుర్తుంచుకొని నాటిమాటికీ తారకయ్య తండ్రిని కర్కోటకుడని ఎత్తిపొడుస్తూనే వుంటాడు.

చిన్నప్పటి చిలిపిచేష్టలు పెద్దయితే మాయమవుతా యంటారు. కాని తారకయ్యకు 'పుటకతో పుట్టిన బుద్ధులు పుడకతో కాని పోవని తేలిపోయింది...ఇరవయ్యేళ్ళ వయస్సప్పుడు తారకయ్య బాపయ్యగారి అమ్మాయిని వంటరిగా చూసి బలవంతాన ముద్దెట్టుకున్నాడట! బాపయ్యగారొచ్చి "నిన్ను చూసి ఊరుకున్నానుకాని, లేకపోతేనా ఇప్పటికల్లా నీకొడుకు ఎక్కడుండే......"అని పూర్తి చేయకమునుపే పద్మయ్య అమాంతం బాపయ్యనోరు నొక్కేసి, కాళ్ళా వేళ్ళా బతిమాలి బాపయ్యను పంపించేశాడు.

తారకయ్యకి పద్మయ్య చెప్పిన హితవచనాలన్నీ 'చెవిటివానికి శంఖు పట్టిన'ట్లయింది. భయాన చెప్పి, చేయి చేసుకోవలసిన ఈడు దాటిందని తెలుసుకున్న పద్మయ్య, నయాన "నాకాలి చెప్పు నీకాలికి సరిపోయే ఈడు వచ్చిందిరా, అబ్బాయ్! ఇవేం బుద్ధులురా?"అని చెప్పాడు. కాని అవన్నీ తారకయ్యపట్ల 'బూడిదలో పోసిన పన్నీరే'.

తప్పుడుత్రోవలో తన జీవితశకటాన్ని అనేక మందిమీదుగా నడిపించ ప్రయత్నిస్తున్న తన కొడుకును క్రమమార్గంలో కాస్త భయాన్నో, నయాన్నో చెప్ప ప్రయత్నించినందుకేగా పద్మయ్య 'కర్కోటకు'డైనాడు!

నిట్టూర్చాడు పద్మయ్య.

జనం గుమిగూడారు.

"ఇంతకీ అది చేసిం దేమిటో నా కర్థం కాలేదురా తారకయ్యా!"—దుఃఖస్వరంలో రాజీకి ప్రయత్నించేవానిలా అన్నాడు పద్మయ్య.

"ఏం చేస్తే ఏం? ఎన్నిసార్లని చెప్పాలి—కాస్త గొడ్డుపై చూ పుంచాలని? వామి సగం దీని పొట్టనే పడె!" జనంవంక చూస్తూ తారకయ్య అన్నాడు.

పద్మయ్య వామివంక చూశాడు. స్పష్టంగా కొత్తవామిలోంచి గుప్పెడు గడ్డి తీసినట్లు కనిపిస్తూనే ఉన్నది. అందులోనూ, నాలుగుపరకలు పడ్డపళ్ళల్లోనే ఉన్నాయి ఇంకా!

"గొడ్డు నదలించుకోవలసిన అవసరం ఆయనకేం కలిగిందంట. ఆయన కిష్టమయే చూసీ చూడనట్లు వూరుకుంటున్నాడు. అందుకని గాదూ, అతగాడు అడ్డంగా పెట్టిన మట్టిగోడ కాస్తా నేలమట్టం చేసిందీ?"

మట్టిగోడ పడటంలో వర్షంతప్ప అతని నెత్తిన రుద్దుతున్నది కోడలు. తండ్రిపొత్తు తారకయ్యకు పడక పంపకాలయిన మరుక్షణాన్నే మట్టిగోడ కట్టాడు. తారకయ్య ఆవరణలో, పద్మయ్యకు సంబంధించిన పచ్చిగడ్డి పడితే భగ్గున మండుతుంది.

"అయితే, తారకయ్యా! కాస్త గడ్డి, నేను బువ్వతింటూన్నప్పుడు కొరికిందని, దాన్నట్లా చావమోదుతారట్రా! ఏదో కక్ష లోపల పెట్టుకొని,

అదంతా దానిపై కక్కుతావా? అది ఏం పాపం చేసిందనీ?..."

"కాస్త అంటా వేమిటయ్యా, కాస్త! అది వామి నాశం చేసినమాట ఖాయమే. ఇట్లాగే కళ్ళప్ప చెప్పి చూస్తూ కూచుంటే, రేపు వామిమొత్తనూ దాని పొట్టనేగా" అంటూ జనంపంక వాళ్ళ సమర్థనకోసం చూశాడు.

"అయిం దేదో అయింది, పద్మయ్యతాతా! పెద్దవాడ వయ్యావు. 'గతం నాస్తి' అనుకోవాల్సిన పెత్తనం వచ్చింది....." అని వేదాంతంతో పద్మయ్యకళ్ళనీళ్ళు తుడవబోయారు అక్కడున్న ఊరి పెద్దమనుషులు.

"ఏమి బాబూ! అట్లాగే అనుకొందును...కాని దాన్ని చూస్తే మీకు జాలేయటం లేదూ? మీదూడ రోగం వచ్చి చస్తే ఎంతమందిని ఈసడిస్తారు! ఎంత మందిని తిట్టిపోస్తారు? గుప్పెడు గడ్డి నెమరిం దనేనా దాన్ని అట్లా చావబాదటం!" వాడిమాటలు మెత్తగా అన్నాడు.

జనం ఏమీ మాట్లాడలేకపోయింది. పద్మయ్య అంటే ఆబాలగోపాలానికీ ఇంతో అంతో సానుభూతి లేకపోలేదు. అది అణగారిన సానుభూతి. చంద్రమ్మ తారకయ్యలను బాగా తెలిసినవాళ్ళెవరూ వాళ్ళతో మాటపట్టింపులు పెట్టుకోరు. వాళ్ళతో మాటపట్టింపులు తెచ్చుకోవటం ముళ్ళకంపతో వళ్ళంతా స్వయంగా గీరుకోవటమే నని వాళ్ళకి బాగా వంట పట్టింది. 'తప్పించుకు తిరుగువారే ధన్యు'లని భావించి పద్మయ్యకు తారకయ్య పెట్టే అవస్థల్ని చూసీచూడ నట్లుగా తల లొంచుకు వెళ్ళిపోతారు. పోనీ, తారకయ్యతో "కన్నతండ్రితో అంతగా కారణం లేని కక్షలు పెంచుకోటం మంచిది కాదు తారకయ్యా!" అని చెబుదామంటే ప్రయోజనం లే దని తెలుసు. అంతకంటే రాయికీ, రప్పకీ చెబితే మంచిది. తారకయ్యకు విషపు ఆలోచనలు చేయ ద్దని చెప్పటం పాముకుశలలో విష ముంచుకో ద్దని చెప్పటమే.

"హాస్! ఏమిటయ్యా, నీ సణుగుడు! ఉహ్, పోవయ్యా, ఫో..." తారకయ్య అనటం పూర్తి కా లేదు.

ఇంతలోనే "ఏమిటయ్యా నీ ఆగడం?......" అంటూ గుంపును బ్రద్దలుచేసుకొని వణుకుతున్న తలతో వచ్చాడు నారయ్య. నారయ్య వచ్చాడంటే జనమంతా ఆశ్చర్యపోయింది. పద్మయ్యతారకయ్యల పంపకాల ముచ్చటయాక, నారయ్య ఈ తండ్రీకొడుకుల ముఖం చూసిం దీనాడే. పంచుకుపోతానని తారకయ్య మొండిపట్టు పట్టినప్పుడు "ఒరేయ్, తారకయ్యా! నీమాట బొత్తిగా బాగులేదు. ఇప్పుడేమో నీ పిన్నమ్మ కడుపులో ఉంది. నీ విప్పుడు పంచుకుంటే పుట్టబోయే తమ్ముళ్ళకి అన్యాయం చేసిన ట్టవుతుంది. పైగా నీఅయ్యకు అరయకరం పైచిలుకేగా వచ్చేదీ. దానితో ఎట్లా బదుకుతాడో కాస్త ఆలోచించు......" అని ఏదో చెప్పుతూండంగనే తారకయ్య స్నేహితుడు, నారయ్య కొడుకు కొంప మునిగిన ట్టొచ్చి "నీకెందుకయ్యా! నీ వింటికి పద" అని రెక్కపట్టుకు తీసుకువెళ్ళాడు.

ఇవ్వాళ ఎట్లా తెలిసిందో ఏమో, ఓపికంతా కూడగట్టుకొని వచ్చాడు పాపం నారయ్య.

"మరీ ఊరుకొన్నకొద్దీ అందలం ఎక్కుతున్నావేం? నోరులేని గొడ్డు నిన్నేమి చేసిందని దాన్నలా చావబాదావురా? గుప్పెడు గడ్డి పెరికిం దనేనా? కావాలంటే నీదొడ్లో వామి ఒకటి వేయిస్తాను. అంతేగాని దాన్ని చంపటానికి నీ కెవ డిచ్చాడ్రా అధికారం? గొడ్డుఖరీదు ఇచ్చి మరీ కదులు!......" నిప్పులు కక్కుతున్నాడు నారయ్య. తారకయ్య తెల్లబోయాడు. పద్మయ్య సంతోషం, ఆశ్చర్యం పొందాడు.

"అయ్యోయ్యవ్! మన కెందు కొచ్చింది?" అంటూ నారయ్యకొడుకు నారయ్యగూడలు పట్టుకున్నాడు. "ఒరేయ్! దగ్గిరావా మాడు బద్ద వుతుంది" అని అన్నాడే కాని కర్ర నెత్తటానికూడా ఓపిక లేకపోయింది. రేపో మాపో ఊపిరివిడిచే బోనులోని వృద్ధ సింహంలా అతడు కొడుకుచేతుల్లో చిక్కిపోయాడు.

నారయ్యా, నారయ్యకొడుకూ రంగంలోంచి మాయమయ్యారు.

పద్మయ్యగుండెలు గుబేలుమన్నాయి.

జనం ఎవరిదారిన వాళ్లు, ఆ స్థలం ఒక మహా సుడిగుండంగా భావించి, బయటపడ్డారు.

చంద్రమ్మ ఇంటిలో తలుపులు గభాలున వేసిన శబ్దం అయింది.

కొడుకుఏడుపు విన్నాడు పద్మయ్య. ఇంటి వైపు చూశాడు. పంచపాళిలో తడికచాటుగా వుండి చూస్తున్న భార్య ఆపుకోలేని కన్నీరు కారుస్తోంది.

ఒక కర్కోటకుడి చేతిలో ప్రాణాన్ని గుప్పెడు గడ్డికోసం ధారపోసిన పడ్డను మరొకమారు చూసుకున్నాడు పద్మయ్య. జనం ఇంతవరకూ ఇంత రభస చేసిందికాని వైద్యుడి సంగతయినా ఆలోచించలేదు. అయినా అది బతికిందాకా నమ్మకం లేదు. చూడిది; నడ్డి తునకలైంది. అట్లాగే కొంతకాలం యమయాతన పడి చస్తుంది. ఎంత దైన్యంగా చూస్తోంది! చూసేవారి హృదయాల్లో కరుణ పొంగేటట్లు చేస్తోంది.

పడ్డ పోతూపోతూ కళ్ళల్లోని దైన్యమంతా పద్మయ్యకళ్ళల్లో కుమ్మరించింది. పద్మయ్యకళ్ళల్లో దైన్యపుధారలు తెరిపి లేకుండా స్రవిస్తున్నాయి.

౨

నల్లని వరిచేలగట్లమీద ఊగిసలాడుతూ నడుస్తున్నాడు పద్మయ్య. కాళ్లు తొట్రుపడుతున్నాయి. హృదయంలో ఏదో గొప్ప తుపాను ఉన్నట్లుగా దైన్యాన్ని కుమ్మరించే అతని ముఖమే స్పష్టంగా చెపుతున్నది. ఆ వరిచేలు, గట్లు, బోదెలు, తదితర పరిసరాలూ చూస్తుంటే అతనికి వెనుకటిగాథ బొమ్మ కట్టోంది. ఎడారిలో పాతరలాంటి దా పూర్వగాథ...

............ఆర్ద్రి ప్రవేశించింది. బోదెల్లోకి పంటకాలవనీళ్లు నేలమట్టాని కొచ్చాయి. అంతకు మునుపే పాడిమట్టి పొలమంతా చిమ్మాడు పద్మయ్య. దున్నేసి, దమ్ముపెట్టటమే ఇహ తరువాయి.

మంచి రోజు చూసి అరక కట్టాడు.

కనుచూపు దూరంలోనే అతని ప్రక్కబిళ్ళయిన తారకయ్యపొలంలో ఏదో గోల జరుగుతున్నట్లుగా పసికట్టాడు పద్మయ్య.

పద్మయ్యతో సంబంధం ఎవరూ అంతగా కలుపుకోనందున అతను నిర్లిప్తుడిలా ఎద్దులను ములుగర్రతో 'చో' అన్నాడు. చాలు గజం వచ్చిందో, లేదో 'ఆగవయ్యా, ఆగు'అని రంకెలు వేసుకుంటూ వచ్చాడు కొడుకు. పద్మయ్యకు నిప్పులపై నిలబెట్టినట్లయింది.

"చూడండయ్యా! ఏమీ ఎరగనట్లు నంగనాచిలా దున్నటం మొదలుపెట్టాడు......"చేసిన తప్పిదమేదో, ఎందుకు నంగనాచి అయినాడో పద్మయ్యకు అర్థంకాలేదు.

"రాత్రికి రాత్రి ముసలాడు ఓపికంతా కూడగట్టుకొని హద్దులు మార్చి ఎవ్వరూ కనుక్కోలేరని అనుకొంటున్నాడు. ఇట్లా దొంగచాటుగా రాళ్ళు మార్చి ఏవ్వకపోతే, ఆ పంపకాలనాడే ముష్టి అడిగితే నాలుగు సెంట్లు మొగాన రాసేవాణ్ణిగా......" తోక కాలిన కోతిలా చిందులు తొక్కాడు. పద్మయ్య కొడుకు ఎంత ధర్మాత్ముడో ఇప్పుడు తెలుసుకున్నాడు!

"ఓరి నాయనో! ఏం తెలివితేటలూ, ఏం కథా! రాళ్ళు పీకి నేలమట్టంతో మన్ను పోశాడు. రాళ్ళు తీసుకెళ్లి పదిగజాల దూరంలో నా పొలంలో పాతి మన్ను కుప్పెత్తుగా పోసి, పచ్చుగడ్డి, పిచ్చి మొక్కలూ చల్లుతాడూ!......" మునసబు గొర్రెలా తల ఊపాడు. మిగతా ప్రముఖులు 'అవునవును' అన్నారు!

పద్మయ్యకు అప్పుడు అర్థమయింది తారకయ్య చేసిన ఘనకార్యమేదో. ఉండాల్సిన చోటే ఉన్నాయి రాళ్ళు. అయితే రాళ్ళచుట్టూ ఉన్న గడ్డీ, మొక్కలూ దొకి, అక్కడే ఉంచాడు వాటన్నిటినీ. పోతే, పద్మయ్య పొలంలో గుంటలు త్రవ్వి మళ్ళా నేలమట్టంతో పూడ్చాడు. ఇట్లా అని అతను అందరినీ ఎట్లా నమ్మించుతాడు? అక్కడివాళ్ళంతా తారకయ్యకి 'తందానతాన' పాడుతున్నారు. అప్పటికప్పుడే రాళ్ళు మార్చాడు తారకయ్య. కాదన్నవాడెవ్వడూ లేకపోయాడు.

ఆతర్వాత కరణాన్ని, పద్మయ్య పొలం కొలవమనీ, లెఖ్ఖప్రకారం అరవైరెండుసెంట్లూ వుండాలనీ ఎంత మొత్తుకున్నా, తారకయ్యకి భయపడి, 'ఇప్పుడు కాదో'యనీ, 'ఇంట్లో సరిగా లేదనీ ఏడాదల్లా మొగం తప్పించి, తనని తిప్పించాడు కరణం. పద్మయ్య విసుగెత్తి ఊరుకున్నాడు........

............ఈ పూర్వగాథ స్మరణలో కొచ్చేసరికి పద్మయ్యకు జీవితమంటేనే విరక్తి కలిగింది. వృద్ధాప్యంలో ఎన్ని కష్టాలు! ఒకదానిమీద

ఇంకొకటి. వరసగా కృష్ణపక్షంరోజులు. సహజమేగా. కాని ఇహ తన జీవితంలో శుక్లపక్షం లేదని పద్మయ్య గట్టిగా నమ్మాల్సిన పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. అమావాస్యతో జీవితాంతం. పద్మయ్య మనఃకలశంలో ఇట్లా విచారబిందువులు అంతులేని ధారలు కట్టాయి...

అతను పంటకాలవను సమీపించాడు. పంటకాలవ పిల్లఅలలపై జరీఅంచులు కానవస్తున్నాయి. పశ్చిమాన అస్తమిస్తున్న సూర్యుడు ఊరిని ఎర్రని గాలిలో ముంచుతున్నాడు. వస్తున్న నీటిఅలలు వంతెనదిమ్మెలకు కొట్టుకొని చెదరిపోయినాయి. మళ్ళా, శవపేటిక వెంట వచ్చే మనుషుల గుంపుల్లా, మెల్లిగా కూడగట్టుకుంటూ తరంగాలు కదలుతున్నాయి.

చినుగుల ముతకపంచె ఎగదోపి కాళ్లు కడుక్కోటానికి కాలవలో దిగాడు. పద్మయ్య ధైర్యమంతా చెమటరూపంలో కాలవ కలుపుకొని పారిపోతున్నది.

ధైర్యవిహీనుడై, బాణాల్లా గుచ్చుకుంటూన్న ఆలోచనలతో సూర్యుణ్ణి చేరుకుందామన్నట్లు ఊరివైపు నడక సాగించాడు. పద్మయ్యకు సూర్యుణ్ణి చూస్తే సానుభూతి కలిగింది. పగలంతా రాజ్యమేలాడు అతని హయాంలో అంధకారశత్రువును రూపు లేకుండా మాపుచేశాననుకున్నాడు. కాని పాపం, అతని అవసానదశలో చాటుమాటున చీకటి అతని రాజ్యాన్ని ఆక్రమించుకుంటున్నది. సూర్యుడిలో అవమానం, అలసట, కోపం పొంగిపొర్లాయి. అందుచేతే అట్లా కందిపోయాడు సూర్యుడు. పద్మయ్య ముఖాన్ని చిరునవ్వు ఆవరించింది. ఆ చిరునవ్వులో ఎంత వేదాంతం ఇమిడిఉన్నదో! పద్మయ్య 'కాంచన పంకజం'.

అసలు తారకయ్యకీ, పద్మయ్యకీ అంతగా బద్ధవైరుధ్యం ఉండటానికి కారణం పద్మయ్యకు సరియైనదిగా తోచలేదు. పద్మయ్య, వయసు మీరాక, నలభయ్యో పడిలో పడ్డాక పెండ్లిచేసుకున్నాడనేగా!

"ఏం చేసుకుంటేను? నా సంతానంకోసం నేను సౌఖ్యాన్ని ధారపోస్తున్నప్పుడు నాకొడుకు నాసౌఖ్యాన్ని కోరద్దూ? వయసు మీరాక చేసుకోటం నాది తప్పే కావచ్చు. కాని నా కొడుక్కేం? తనకు వారసు లొస్తారనేగా? తనకు ఆస్తి తగ్గుతుందనేగా? డబ్బుకోసం, తల్లిదండ్రులమీద ప్రేమను తిలోదకాలిస్తారా? ఛీ! ఏం లోకం? ఈ లోకంలో ఉంటే ఎంత! లేకపోతే ఎంత?......" అనుకుంటున్నాడు పద్మయ్య.

"పోనీ, నామీది పగతో నా కందర్నీ విరోధులు చేస్తాడూ? నాయింటిచుట్టూ కత్తులగోడ కడ్తాడూ! నామీద కక్ష కట్టే కట్టాడు; నోరులేని జంతువు అది ఏమి చేసిందనీ? సరిగ్గా అమావాస్యనాడు మిట్టమధ్యాహ్నమా దాని చావు! ఏడాదికిందట సరిగ్గా అమావాస్యనాడు మిట్టమధ్యాహ్నమేగా మేకకూడా చచ్చింది. ఏమిటో ఆ కలయిక! 'చెరువుకట్టమీద బువ్వ తింటూంటాను. కాస్త చూస్తుండరా' అని మేకని కుర్రాడికి అప్పచెప్పి వెళ్తే వాడు ఏ ధ్యానంలో పడ్డాడో, కాస్తా రైలుకింద అదిపడి చచ్చింది. ఏమిటో అన్నీ అకస్మాత్తుచావులు!" విషాదలోకంలో పద్మయ్య విహరిస్తున్నాడు.

ఇట్లా అనుకుంటూనే, ఊరికీ పంటకాలవకీ మధ్యనున్న రైలుకట్టమీదుగా అప్రయత్నంగానే మేక చచ్చిన చోటుకి నడుస్తున్నాడు పద్మయ్య.

* * *

"ఆఁ. ఇక్కడే. అదిగో మలుపు తిరిగింది రైలుకట్ట. ఎదురుగా ఈతచెట్లు, నాగజెముడులు — ఇక్కడేగా......" అనుకుంటూ పద్మయ్య అక్కడ చతికిలబడ్డాడు.

"ఏముం దిక్కడ? అంతా మామూలే. అప్పుడు చిందిన రక్తంగాని, కండలుగాని ఇప్పు డేవీ? ఏడాదికిందట ఇక్కడ మేక చచ్చిందని ఎవడికి గుర్తు? ఎవడికి కావాలి? ఎప్పుడో మరచిపోతారు......అంతా కొట్టుకుపోయేది—అశాశ్వతం...... ఇవ్వాళ గేద చచ్చింది. రేపు ఎవరికీ గుర్తుండదు. నే నివాళ చస్తాను. రేపు అనుకునేవాళ్ళెవరుంటారు?...ఛా! అప్రయత్నంగా నేను చావటం సంగతి వచ్చిందే. ఒకవేళ చస్తే ఏడ్చే దెవరో?...నారయ్య తప్పకుండా ఏడుస్తాడు. అదీ ఏడుస్తుంది. ఇంకా రంగడికి ఏడుపంటే, చావంటే తెలిసే వయసు లేదు........"

రాజుకున్న రాక్షసిబొగ్గుల్లా ఆకాశంలో నక్షత్రాలు మండుతున్నాయి. పద్మయ్య ఏమి చేస్తాడో అనే ఆతురతతో మబ్బుల చాటునుంచి గమనిస్తున్నాయి నక్షత్రాలు. పద్మయ్యహృదయం జ్వాలాగర్భితమైంది.

"ఆఁ. నే నేదో పిచ్చిగా అనుకోటమేకాని, నేను చస్తే ఇప్పుడు ఊరికి వెలితేముంది? ఎవరికి లోటవు

తుంది? గేదె చస్తే నా కిబ్బం దనుకున్నా. అది చస్తే ఇకముందు గడవదూ? ప్రపంచంలో ఎవరు పోతే ఎవరికి లోటు గనకా!

"నేను బతికుండి చేసే దేమిటో నా కర్థం కావటం లేదు. కొడుకుచేతుల్లో అవమానం, కోడలి చివాట్లు, ఆఖరికి మనమడి ఈసడింపులూ పడటానికేగా బతికుండటం! నన్ను 'కర్కోటకుడు' అంటాడు వాడు. వాడు కర్కోటకుడో, నేనో భగవంతుడికి తెలియదూ?

"నేను బతికుండటం తారకయ్యకి ఇష్టం లే దనుకుంటా. లేకపోతే పంపకాలనాడు ఆ మూర్ఖ మేమిటి? సాగుబడినాడు రంకె లేమిటి? ఇవ్వాళ గేదెను పొట్టను పెట్టుకోవట మేమిటి?

"అరయకరంతో సంసారం వెళ్ళబోతూ లన్న మాట. అదైనా ఉండనిస్తాడో, లేదో! ఎంతకైనా తగును! పోనీ, కవులు తీసుకుందా మంటే పడనీయడు గదా! మాటమీద మాట పోటీకి వచ్చి కవులు కాస్తా చెడగొట్టాడు. అంతగా నేను భారమయినప్పుడు నే నెందుకు బతకాలో............"

"అబ్బా! ఎంత భయంకరంగా కూసింది. గుండెలను రంపపుకోత కోసింది. మలుపు మూడు ఫర్లాంగులు దాటితే, రైలు ఇక్కడికి చేరినట్లే!........"దృఢ నిశ్చయం చేసుకున్నాడు. పద్మయ్యకు రైలుపట్టా పద్మశిల అయింది. రైలుకాంతికిరణాలు చీకటిని చొచ్చుకొస్తున్నాయి.

"......కాని చనిపోవటం మంచిదా? చనిపోయి నేను సాధించే దేమిటి? ఆత్మహత్య మహాపాప మని పెద్దలంటారు. అట్లా అయితే నేను చదువుకున్న కథలలో గొప్పగొప్ప వాళ్ళే ఆత్మహత్య చేసుకున్నారు. వాళ్ళు వేరు; నేను వేరు........."రైలు ఫర్లాంగుదూరంలో ఉన్నది. అంతా వెలుతురు. మెయిలు మహావేగంగా వస్తున్నది. పద్మయ్యతల పట్టామీదే ఉన్నది.

"అడుగో! రంగడల్లే ఉన్నాడే! తప్పటడుగులు వేస్తూ 'నాన్నా, నాన్నా' అని పిలుస్తూ వస్తున్నాడు. వాడూ కొంపదీసి కట్ట ఎక్కడుగదా! ఎందుకో అది ఏడుస్తున్నది. నా, కే రు దక్కని అడుగుతున్నావా? బతికుండిమాత్రం నేను చేసే దేమిటి? నాకు నోరు ఉండనిస్తేగా, నీనోటికి తిండి దొరకటానికి!

"నారయ్య అంటున్నాడు: 'ఆత్మహత్య చేతకాని పని. బతికుండి సాధించాలి. నీకొడుకు, నా కొడుకుఆటలు ఇంకెంతకాలం సాగుతాయిలే; రా పద్మయ్యా! మనం చెప్పినట్లు వాళ్ళు బాగుపడక పోతారూ—వాళ్ళ పాపాన వాళ్ళు పోతారు. మన తరమా గడిచింది. కాటికి కాళ్ళు చాచుకు కూర్చున్నాం. మహారాజుగా ఈలోకంలోంచి తప్పుకోవచ్చు. రా, పద్మయ్యా!'" రైలు వందగజాల దూరంలో ఉంది.

"'బతికుంటే బలుసాకు తినొచ్చు' నాకొడుకు నన్ను సరిగా చూస్తాడూ—సరే. లేకపోతే వాడి పాపం వాణ్ణి పట్టి కుడుపుతుంది. అదిగో! రంగడు దానిదగ్గిరికి వెళ్ళి 'నాన్న' అని చూపెట్టి ఏడుస్తున్నాడు. అదీ ఏడుస్తోంది. 'వస్తున్నా, నాన్నా'......"అని అందా మనుకున్నాడు. అన్నా ననుకున్నాడుకాని పద్మయ్యనించి చీమ చిటుక్కుమన్న శబ్దమైనా రాలేదు!

"బుద్ధి గడ్డి తిన్నది. ఇహనైనా లేద్దాం" అనుకున్నాడు.

పద్మయ్య కళ్ళు చీకట్లు కమ్మాయి. అతని కళ్లకు చీకటి తెగలు కట్టినట్లయింది. కరుగుతున్న సీసం అతని చెవుల్లో పోసినట్లయింది.

నరాలు త్రాళ్ళయినాయి. పక్షవాతం వచ్చినవాడిలా అతని శరీరం స్వాధీనం తప్పింది. లేద్దామని, కనీసం ప్రక్కకైనా దొర్లుదామని, శక్తంతా కూడగట్టుకొని ప్రయత్నించాడు.

రైలు పదిగజాల దూరంలో ఉంది. డ్రైవరు తాగినట్లున్నాడు. ఆకలిగొన్న భీషణసర్పంలా, తన దారికి అడ్డం వచ్చిన వన్నిటినీ పొట్టను పెట్టుకుందా మన్న ఆత్రుతతో గిర్రున తిరుగుతున్నాయి చక్రాలు. మృత్యుదేవతే రైలుచక్రాల్ని వాహనంగా చేసుకుని మనోవేగంతో వస్తున్నట్లుంది.

"ఫర్ ర్ ర్............"

"నాన్నా!"